„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
пет пута на недељу.

ПРЕТПЛАТА и ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију,
А РУКОПИСИ
уредништву „Браника“ у Н. Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ЦЕНА ЈЕ »БРАНИКУ«
За Угарску; Србију Црну Гору
друге стране земље
на годину К 34·— 46·— дин.
на по године К 17·— 23·— „
на четврт „ К 8·50 11·50 „

Поједини бројеви стају 12 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова.
Уредништво и администрација „Браника“
налази се у кући А. Пајевића у Дунавској
улици бр. 36.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

Бр. 81. У Новом Саду, у уторак 26. априла (9. маја) 1911. Година XXVII.

Мароко и Кина.

Данас европска дипломатија, па сав одношај европских велесила има сасвим други облик, сасвим други значај, него у прошлом столећу. Пре се европска дипломатија у размирицама велесила међу собом кретала у оквиру европских односа. И негдашња Света Алијансија после Наполеонових ратова, па потоњи Тројецарски Савез имали су у виду европске односе. Истина, и онда је Евглеска имала своје индијско царство, Русија своје азијске покрајине, па Француска са Алжиром, са Мадагаскаром своје велике насеобине у Африци и Азији. Али при срећивању одношаја међу европским велесилама нису ти ваневропски поседи играли важну улогу. Данас је то друкчије. Од кад су европске трупе први пут ушле у Пекинг, престоницу Кине, од доба кинескога боксерскога устанка, а особито од доба великог јапанско-руског рата амо, од кад је *Јапан*, као азијска држава ушао у редове велесила па на европским дворовима држи своје амбасадоре, као и друге европске велесиле, узела је и европска дипломатија и све срећивање одношаја међу великим државама сасвим други облик. Данас европска дипломатија, данас европске велесиле не могу игноровати *ваневропске* државе.

У овај мах занимају у највећој мери европску дипломатију догађаји у *Мароку* и догађаји, који се гомилају у *Кини*. У *Мароку* је у највећој мери ангажована *Француска*, а због *Кине* опет *Русија*. Што су Француска и Русија на тим двема странама у Африци и у далекој Азији забављене, у великој мери задржава ток акције европске дипломатије у Европи, особито погледом на *балканско питање*.

Ми смо у своје доба, како о мароканском питању, тако и о односу Русије према Кини донели посебне чланке.

Познато је, да на међународној конференцији године 1908. у шпанском месту *Алхесирасу*, мало да није дошло до сукоба, управо до велика рата међу Француском и Немачком. Мароко граничи са великом француском афричком насеобином *Алжиром*. Наравно је дакле, да Француска тражи, да утврди свој уплив у мароканском султанату. Немачка, као свугде, тако и у Мароку, гледала је, да побије француски уплив. Да се избегне сукоб међу Француском и Немачком, дошло је до међународне конференције у Алхесирасу. Та се конференција морала тим више држати, што је била заинтересована и Шпанија, коју само средоземни мореуз дели од Марока. На тој конференцији остала је Немачка готово усамљена, док јој није својим гласом притекла у помоћ Аустро-Угарска. Ипак је у Алхесирасу гласио закључак велесила, да су Француска и Шпанија у првом реду заинтересоване за поредак и за мир у Мароку, па се с тога и поверило Француској и Шпанији, да одрже поредак и мир у Мароку.

Још лане су избили немири у Мароку, пошто је један део Мароканаца хтео да збаци садашњег султана *Мулеј-Хафида*. Ти немири у Мароку заузимали су све већи обим, те се образовао читав *оружан устанак* против султана Мулеј-Хафида. који се са својом војском једва могао држати против усташа, који су главну варош Фез готово били опколили. Француска према примљеним обвезама у Алхесирасу таки из Алжира управи војску у помоћ султану Мулеј-Хафиду и ономад је после великих бојева са усташима храбри француски мајор *Бремон*, за кога су новине већ донеле вест, да је у бој са усташима погинуо, ушао у главну варош Мулеј-Хафида, у Фез.

Тај успех Француске у Мароку морао је изазвати суревњивост Немачке. Немачка се боји, да ће Француска и мимо уговор у Алхесирасу окупирати па анектирати Мароко, од прилике онако, као што је и Аустро-Угарска и мимо берлински уговор анектирала Босну и Херцеговину. С тога Немачка подстиче Шпанију, да и она према уговору у Алхесирасу ступи у акцију у Мароку. И Шпанија заиста приправља један део своје војске, да пређе у Мароко па да својом војском оперира било заједно са Французима, било за себе. То је тај данашњи заплет у Мароку.

У другој форми има заплета у *Кини*, а у том је заплету Русија у највећој мери заинтересована. У каквој мери тај заплет постаје опасан, најбоље је доказано, што је познати руски војни министар, кавалеријски генерал *Сухомлинов* отишао на Далеки Исток и већ је приспео онамо и обишао руски приамурски крај па био у *Хабаровску* и дошао у *Харбин*. А за Сухомлиновом наскоро се креће на Далеки исток и вицеадмирал *Григоровић*.

Ми смо у 28. броју »Браника« од ове године донели доста опширан чланак о сукобу *Русије са Кином*. Навели смо постанак сукоба Русије са Кином због монголске покрајине *Кулче*, коју су руске трупе двапут поселе те услед повољнога уговора за Русију године 1881. оставиле. Па пошто Кина данас не ће да обнови са Русијом тај уговор, настао је данашњи сукоб Русије са Кином. До скоро је изгледало, да ће Кина пред Русијом устукнути. Али најновије вести казују, да је у великом кинеском царству велика раздраженост против Русије.

Кина је *највеће царство на свету*, јер *сама Кина* броји преко **408 милијона** становника, а са Манчуријом, Монголском, Тибетом и Туркестаном, које провинције такођер потпадају Кини, кинеско царство броји *преко* **428 милијона** становника.

Европа је могла до скоро сматрати Кину, ма да је простором и становништвом огромна, као државу *никакве важности*. У педесетим годинама прошлог столећа под царем Наполеоном III. неколико француских и енглеских регимената заузела су *Пекинг*, главну варош Кине. Али данас Кина није оно, што је била некад. Кина није никако хтела, да по европски реформише своју војску а *начелно* није хтела, да гради железнице. Али данас, после јапанско-руског рата, увидела је, шта то вреди, имати европски устројену војску, а шта вреди имати железнице. Кина данас има, иако не врло велику а оно ипак неку европски организовану војску, а има и своје железнице.

Срећом што на Далеком Истоку има и државне *равнотеже*. Кина и Јапан стоје *у великој опреци једно према другом*. Данас се Русија у случају каква сукоба са Кином нема бојати Јапана, а услед споразума са Енглеском нема се бојати никакве помоћи од стране Енглеске непријатељима Русије. Данас је Јапан *готово савезник* Русије. Велики рат међу Русијом и Јапаном водио се ради *Манчурије*, а Манчурију сматра Кина за своју покрајину те је таки после руско-јапанскога рата Кина гледала, да извршава своја права над Манчуријом. Данас изгледа, да се Русија *погодила* са Јапаном у погледу поделе Манчурије.

У томе данас постоји заплет на

ЛИСТАК.

Др Дера о Тациту.

Од *Јована Грчића*.

По трећи се пут др Ђорђе Дера јавља у књигама Матице Српске. У другом броју тих књига изнео је своју темељиту студију о аграрним покретима у старом Риму с особитим обзиром на наше пољопривредне прилике, у тридесетпетом је броју саопштен свечаносни му говор у спомен и славу дру Стевану Павловићу а сад је четрдесеттрећи број донео његову студију о Тациту.*)

Навалице мимоилазим овде тугаљиво питање, да ли је проф. Глигорије Лазић имао право, кад је, оцењујући пре осам година за Летопис поднесену расправу дра Ђорђа Дере о Хорацију, рекао, е тако чисто класичне, широј публици заиста неразумљиве ствари не приличе за Летопис, нарочито кад су дугачке. А давно пре тога донео је Летопис расправу дра Јована Туромана о Димостену као говорнику и државнику, па чак је једна од књига за народ из задужбине Петра Коњевића донела студију проф. Филипа Оберкнежевића о Цицерону и Цезару. Што важи за Летопис, важи свакако и за Књиге Матице Српске. А далеко би одвело, кад би човек хтео на *популарност* аналисати многе од досадашњих бројева, па бојсе и есеје дра Николе Вулића о Марцијалу и Јувеналу, први у Колу а други у Српском Књижевном Гласнику. Је ли Летопис, јесу ли Књиге, је ли Српски Књижевни Гласник одиста намењен *широј* публици? Тешко.

Преко педесет година мине у нас — о Тациту је још године 1857., у петом програму сремскокарловачке српске гимназије, покојни Стеван Лазић написао Увод у читање Тацита....., 1859. је Стеван Павловић превео Тацитова Агриколу, у стотинитој свесци Летописа је тај превод оценио Коста Руварац а у стопетнаестој Туроман — пројури пô века, док се опет уради нешто, да се припомогне, како би се и већина српских читалаца образовала за то, да може читати и разумети оно, што јој није баш тако ни непотребно, као што на први мах можда изгледа. Па докле да се чека још с тим? Зар нису оних преко осамдесет изрека, које је др Дера из богате ризнице Тацитових сентенција и расматрања изнео у петом одељку овог свог најновијег дела, кадре дати народу, ма који био, поуке и упуте за моралан и трезвен живот? Какве ту треба засебне предспреме?

Др Дера је ову своју расправу написао не само великом трудбом и помоћу огромна научног апарата, него и ванредном љубављу, управо одушевљењем према предмету. Пођимо чак тако далеко па рецимо, да није, прелиставајући Тацита и дању и ноћу по оном Хорацијеву Vos exemplaria..., нашао ништа ново, што пре њега нису истакли Хофмајстер у свом делу „Die Weltanschauung des Tacitus“, Дибоа-Гишан у обема свескама свог дела »Tacite et son siècle« и други. Али то, што др Дера вели за Тацита, речено је искрено, својски, са дна душе. Дру Дери је Тацит: чист и непорочан у животу, скроман, незлобан, непристран, тачан и савестан, објективан, правичан и према својим политичким противницима па чак и према душманима свог народа (Арминије), узвишен над предрасудама и празноверицама, конзервативан према предању, до душе фаталиста, али човек, који даје знатну улогу и човечјој слободној вољи, тих, одмерен, миран, никад страсно узбуђен ни узрујан, оштроум, идејалан, психолог богодане психолошке дубине, који вешто уме да проникне смерове и побуде раду историјских лица те не само да прозире у подмуклу, опаку душу претворицâ, препредењакâ и лицемерâ, него уме да чита и у души људи̂ од поштења и карактера, ма колико они из скромности и чедности крили своје врлине, племените мисли и побуде.

А све, што тврди о Тациту, подупире, допуњује осим пасусима из Тацитових дела још српским, енглеским, италијанским узречицама и изрекама светских великана. Ту долазе до речи: древни кинески мудрац Конфуче; од Јевреја пророк Мојсеј, мудри цар Соломон, апостол Павле, евангелиста Лука и филозоф Спиноза; од Јелина филозофи Питагора, уплакани Ираклит, Платон, Аристотеле, драматичари Софокле и Менандар, историчари Тукидид, Поливије и Аријан; од Римљана песници Вергилије, Хорације, Овидије, Јувенал, беседник Цицерон, ритор Квинтилијан, војни писац Флавије Вегеције и црквени отац свети Јероним; од Енглеза песници Шекспир и Поп, романсјери Голдсмис и Валтер Скот, филозоф Hobbes, физичар Њутн, золог Уалес и државник Чарлс Џемс Фокс; од Француза отац социјалиста Сен-Симон, песник Беранже, филозоф и политичар Монтескје, математичар Паскал, историчар Пико, кемичар Пастер, астроном Фламаријон, литерарни историчар Фаге и политичар Наке; од Италијанаца: државници Макјавели, Луцати и Кавур, астроном Скјапарели и пси-

*) Књиге Матице Српске. Број 43. Корнелије Тацит, римски великан филозоф-историк и његови погледи на свет. За поуку навластито у области практичне политике написао др. Ђорђе Дера. У Новом Саду. Велика парна штампарија Ђорђа Ивковића 1911.

Далеком Истоку у погледу односа међу Русијом и Кином.

Тај заплет врло је незгодан а погледом на заплет у Мароку врло рђаво упливише на могућу акцију Русије и Француске на Балкану.

Међу тим ако данашњи устанак у Албанији заузме *веће обиме*, тешко да ће заплет и у Мароку и Кини задржати акцију на Балкану.

△

Једна наша незгода.

Ми смо Срби на привредном пољу показали доста лепа успеха за ово кратко време, од када се код нас озбиљније почело мислити о свему ономе, што нас на том пољу може унапредити. Нарочито смо на пољу новчаног рада, оснивањем новчаних завода постигли такав успех, који мора обрадовати сваког пријатеља нашем привредном напретку. Имадемо леп број тих наших установа, а било би их још и више, те би и оне, које већ постоје, биле још боље и јаче, када би се оснивање кретало у границама наше праве и истинске потребе, и када не би бар на привредном пољу и у привредним стварима, имали утецаја — осим других разних српских ситница — још и страначки интереси, мржња и заслепљеност.

Ко је учествовао и радио, макар на оснивању мањег каква сеоског новчаног завода, знаће из искуства, како је то тешко, поред овако неповерљива света, и онде, где су људи једне странке, једног уверења, искупити, заинтересовати и сложити их, да дође до оснивања и до оснутка. А шта да речемо за она места, где стоје у путу којекакве месне размирице, страначка поцепаност? Како тек ту мора човек да се мучи и пати, док нешто створи! Па кад се савладају све неприлике и потешкоће, ни онда није ствар свршена, јер онда долазе наши дневници, па нападај овог или оног, због овог или оног, да тиме још у почетку дискредитирају, ништа друго, него нашу једну привредну тековину. Па ако друкчије не могу да јој нашкоде, да је још у почетку онемогуће, наговарају своје једномишљенике, да иду боље странцу или да оснују још једну, само да оној првој нашкоде. А резултат је свему томе то, да у такву случају нити је једна како треба, нити друга, а корист од оваке наше распре вуче трећи, обично онај, који нам добро не мисли.

Да је то тако, држимо, да не би требало ни доказивати. Завирите само у наша села и вароши, па ћете често видети оно, што не треба. Видећете на пример, да у појединим мањим местима имаде и по два мала новчана завода. Распитајте се, ради чега су основали два тако малена завода, зашто цепају капитал, што нису само један јачи и бољи основали, или што се бар сада не споје, кад знају ону српску пословицу, да је прут у снопу јачи, па ће вам одговорити, да је то у њих тако морало бити и да се сада друкчије не може, јер овим заводом управљају људи ове, а овим опет људи оне друге или треће странке. Можда би људи и хтели да се сложе, размишљали су већ о томе, да овако, како је, није добро, и да ово не води добру, али не ће они, који стоје на челу. Наћи ћете опет већих наших места, где нема у опште, или ако има, а оно нема чисто српског новчаног завода. Будете ли се интересовали, зашто и они не учествују у народном послу, зашто не оснују барем једну чисто српску новчану установу, кад би она у њих лепо могла радити — тâ имаде много мањих места, која имају и по два новчана завода! — одговориће вам, да су они хтели већ давно, али шта ћете, кад се не може. Они који су позвани, да поведу и покрену ствар, поцепкани су на сто страна па не могу да се сложе. Казаће вам на многим местима, да је у њих скоро дошло до оснивања, уписан је већ био цео капитал, па су се сви обрадовали, како ће и њихово место доћи у ред напредних општина, али таман да се завод конститујише, опет се посвађаше око тога, ко ће бити благајник, ко председник, па се у тој свађи развију и сад скоро не ће пасти ником на памет, да ову ствар код њих поново покрене. На трећем и четвртом месту потужиће вам се, да би се и у њихову месту могао додуше основати новчани завод, али они, који би били најпозванији за то, они, који хоће иначе да воде Србе, који хоће да се слушају, да воде главну реч, да буду председници црквених општина, часнници, посланици, који дакле захтевају, да им се даду све почасти, које ми Срби као такови својим синовима можемо дати; они, који иначе наш привредни рад одобравају, можда наше ствари и листове читају, али уједно и не потпомажу: или су као чланови управе ангажовани или у другом којем својству везани, заинтересовани за коју страну установу, па због оно мало или нимало дохотка не ће ни да чују за оснивање српског новчаног завода, ваљда из страха, да ће се замерити својим госама и пријатељима, обично Чивутима.

Све је ово сушта истина, која важи за скоро сва наша места. Па ако је то тако и кад је тако, питамо ми: да ли је то стање нормално и здраво и да ли ћемо ми крај оваква стања моћи на привредном пољу извршити оно, што треба да извршимо, и онако, како треба да извршимо? Наше је мишљење, да овако болесно стање јако шкоди нашем раду на привредном пољу, па с тога молимо наше страначке вође и представнике наше јавности, да бар у том погледу поправе, што се даде поправити, па ако баш свађе мора бити, нека буде предмет свађи друго, али нека се не увлачи ниједна наша привредна установа и нека оставе на миру људе, који раде на оснивању тих, нама преко потребних установа. Од наших страна с правом можемо то захтевати, јер свака странка има и свој привредни програм, који је у свију наших странака један те исти, па ако не доспевају — било из каквих узрока — да га извршавају, нека бар оставе на миру оне људе, који раде. Ми не смемо да верујемо, да се то стање не може поправити него да се баш мора све даље у том рђавом правцу ићи, да не можемо, крај толиких наших беда и невоља, да се узвисимо над којекаквим ситницама па да се бар на привредном пољу нађемо у једном колу, да свој привредни рад не кочимо и ногу му не подмећемо. Уверења смо тога, да ће на крају крајева здрав разум победити, и да ће се морати увидети, да се у нас у том погледу заиста много грешило, али да се од сада више не ће грешити.

Ако хоћемо, да употпунимо и довршимо своју организацију на привредном пољу, морамо се држати неког рада и програма и морамо настојати, да уклонимо све сметње, које томе раду и програму у путу стоје. Морамо знати, где што треба да се оснује, морамо испитати потребе и прилике, па да учествујући положимо свагда здрав темељ свакој нашој, па и најмањој привредној установи.

А то ћемо моћи само тако постићи, па можда и горе наведене погрешке, прилике и неприлике поправити, ако оснујемо такву једну установу, око које ће се искупити и моћи искупити све, што је у нас честито и ваљано, што о нашем напретку хоће да мисли, а то би био: Савез српских новчаних завода. Погледајте само Савез српских земљорадничких задруга! Њему на челу стоје људи из свију странака, зато му рад и успева и зато број задруга расте, макар да се земљорадничке задруге касније почеле оснивати, него новчани заводи, иако је можда задругу, због неограниченог јемства, много теже основати, него штедионицу. Савез новчаних завода ће онда о свему томе водити бригу, он ће решавати о томе, где се шта има основати, спровести, парцелирати, купити, подићи, спојити. Једном речи: биће неког, који ће о томе водити бригу, да се наша организација на привредном пољу креће у границама наше праве и истинске потребе.

Трговац.

Политички преглед.

— **Буна Арбанаса**. Из *Солуна* јављају: Око 500 Арнаута уништили су телеграфске жице у околини Кастрата и напали су турске трупе. Трупама је одмах прискочио у помоћ један батаљон пешадије са артиљеријом те су Арнаути са великим губитцима одбијени. На турској страни погинуло је 22 војника. У исто то време Арнаути су уништили и телеграфске жице између Туза и Скадра, а јаке устаничке чете напале су тамошње турске трупе. Одмах су послата у помоћ трупама два батаљона пешадије са топовима, који су бунтовнике растерали. Губитци су непознати. — Железничка управа добила је налог, да спреми транспортне возове за превоз трупа у северну Стару Србију. — Једна чета од 9 људи под предвођењем Абдурахмана, малисорског поглавице, сукобила се са турским групама у близини Реча. Абдурахман и још тројица из те чете погинули су.

Вести из места и из народа.

Нови Сад, 25. априла 1911.

— **Железница Митровица-Илок**. Читамо у земунском »Сремцу«: Одређено је већ, куда ће пролазити вицинална железница од Митровице до Илока. Полазиће са државне железничке станице у Митровици па ће ићи на општину Лаћарак; за тим креће преко пустаре Јурковић и Ново Село, па онда иде поред општина: Манђелос, Чалма, Дивош, Бингула, Ердевик, Визић-Ђипша, Нештин и Илок. Одатле се спушта кроз Прогон-Долину са Фрушке Горе у равницу, која лежи међу Дунавом и Илоком, где ће бити станица. Дужина ове железнице биће 50·6 километара. Железница ће ићи средином илочког и митровачког котара, где има 192.674 јутара земље, а 70.000 становника. Сремска жупанија одредила је за градњу те железнице 400.000 круна. Ако крајишка инвестиционa заклада одреди потребну своту, онда ће на јесен отпочети градња ове пруге.

— **Убио га гром**. „Народу“ пишу из Турије ово: »У уторак после подне падала је код нас велика киша, страшно је севало и грмило. На више места пукао је гром. Тако је ударио у шталу Суботе Главарданова и у штали убио два коња. Ђура Драпшин чувао је на пашњаку овце и ту га погодио гром те је на месту остао мртав. Сиротог су човека сутра дан саранили. Ђура је био благе нарави и добар отац. Бог да му душу прости!«

— **Потресна породична драма**. У Загребу се пре неколико дана одиграла ужасна породична драма. Син недавно преминулог професора дра Стевана Ившића, Фрања, младић од осамнаест година, убио се од туге за оцем. Старији брат и сестра, који се такођер подали сети, баш пошли на сахрану свог брата, кад Јелисава, сестра покојног младића, красна млада девојка, наједаред полети уза степенице до трећега спрата па оданде кроз прозор скочи у дубину, где је на месту остала мртва. Старијег брата једва су могли задржати, да и он не начини од себе чудо.

— **Исправак**. У прошлом броју под рубриком „Припослано“ у 21. реду место *г. 1904.* треба да стоји: г. *1894.*

Новости са стране.

— † **Кароль Хијеронимі**. Телеграмом смо јавили у прошлом броју нашег листа, да је у Будимпешти умро кр. угарски министар трговине Кароль *Хијеронимі*. Покојник је доживео старост од преко седамдесет и четири године. Родом је био из Будима.

хијатар Ломброзо; од Немаца: песници Гете, Шилер, Хајне, Грилпарцер, Рикерт, Клајст, Хелдерлин, Гајбел, хумориста Жан Пол, публицисте Берне и Нордау, естетичар Карнери, филозофи Кант. Шопенхауер, Шлајермахер, Каријер, Давид Фридрих, Штраус, Ниче, Вунт, правници Ијеринг и Јосиф Унгер, историчари Ранке, Трајчке, Ђорђе Вебер, Сибел, Ине, Енгел, филолог из XVI. века Justus Lipsius (Joest Lips), културни историчар Otto Henne-Am Rhyn, зоолог Бер (Baer), физичар Лихтенберг, физиолог Du Bois Reymond, кемичар Оствалд, антрополог Вирхов, резонер Шер, државник Бизмарк, стратегичар Молтке, начитани приклапало Карло Јулије Вебер; од Руса мислиоци Толстој и Зјелински; од Пољака романсјé Шенкјевић; од Данаца мислилац Sören Aaby Kierkegaard; од Шведана државник Oxenstierna; од Мађара државници Лауш Кошут и Деак; од Американаца физичар Едисон и милијардер филантроп Carnegie и најпосле — last but not least — од Срба Сарајлија а свети је Сава, где је реч о државничкој подобности и вештини, са пуно пијетета споменут уз праведан прекор нараштајима, који га овамо славе а не раде у његову духу. Мишљењем су својим на руци и крунисане главе: француски Луј XIV., пруски Фридрих II., наш краљ Фрања Јосиф I., румунска краљица Јелисавета-Carmen Sylva и руски цар Никола II.

Уз већ споменути пети одељак веома је интересантан и четврти, у којем су из Тацитових Анала извађене карактеристике мучаљивог, хладног, непогодног, осорног Тиберија и његова подмуклог и препредених доглавника Сејана, образованог, ученог, племенитога Германика и узорне му верне љубе старије Агрипине, амбицијозне, властољубе и неморалне млађе Агрипине и духовите и лепе, али и подле и окореле грешнице Попеје Сабине, а из његових Хисторија карактеристике царева Галбе, Отона и Вителија. У истом је одељку нашао места и Тацитов конзервативни суд о женама и непристрани му суд о Јевејима.

У трећем одељку, у којем се третирају Тацитови погледи на свет, кадро је необично пажњу да веже оно, што се говори о Тацитовим назорима о хришћанству а у други је одељак онде, где је реч о ратној тактици римског сената, веома згодно уплетен екскурз о погрешци, коју је Русија учинила тим, што је без оправдане и доказане потребе нерасудно загазила у крвави заплет са Јапаном, но оштру осуду моралне покварености чиновништва и виших слојева руског друштва паралише др Дера на другом месту признањем, да Русија у свом здравом и једром сељачком реду налази поуздана јемства за још лепшу и сјајнију будућност, као што су и Србију у почетку деветнаестога века испод окрутне турске власти ослободили поглавито сељаци.

Таквих згодних, јасно изнесених напомена и упореда пуна је ова књига дра Дере а то јој само диже цену.

Др Дера има отмен а уз то лак, течан стил, излаже логички доследно те уме лектиру да омили. Овакву књигу, као што је ова његова студија о Тациту, треба нарочито српска омладина да дочека искреном добродошлицом. Из овакве књиге може те још како научити, да цени све, што је добро и ваљано, а да се гнуша свега, што је томе противно.

Дру Дери свака хвала за искрену трудбу!

Свршио је политехнику. Године 1872. био је наименован за министаријалног саветника а исте је године постао и државни тајник. Године 1875. био је у Жомбољи изабран за посланика на угарски сабор те је жомбољски изборни срез заступао до године 1892. Године 1893. постао је министар трговине у кабинету грофа Стевана Тисе. Кад се тај кабинет повукао, није Хијероними неко време учествовао у активном политичком животу, док опет није као министар трговине ушао у кабинет грофа Куена-Хедерварија. Покојни Хијероними је написао силна стручна дела и расправе. Погреб му је био величанствен. Тело му је било истављено у дворници Народног Музеја, онде га је опојао ђурски бискуп Арпад Л. *Варади* па је онда однесено на керепешко гробље, где је варош одредила заслужном покојнику почасну гробницу. Краља је при погребу заступао надвојвода Јосиф. После опела је говорио гроф Стеван *Тиса* а на отвореном се гробу од покојника опростили у име чиновништва у министарству трговине државни тајник Густав *Калман* а у име мађарског мерничког и неимарског удружења Алојзије *Хоспоцки.*

— **Ужасна вожња у хотелском лифту.** У Будимпешти су у хотелу Роајалу предузетник Едмунд *Барта* из Ходмезевашархеља и жена једног саборског посланика хтели да употребе лифт, да се из првог спрата сиђу у приземље. Обоје уђу у лифт, који се услед тога, што се машина покварила, наједаред дигне чак у пети спрат па онде лупи свом снагом о таваницу. За тим се опет нагло спусти доле, одатле се опет дигне у пети спрат па се тако то понови још једаред. Случајно лифт застане у првом спрату а то употребе обе особе па искоче на ходник првог спрата. На неколико секунада после тога лифт опет скочи у вис па се онда распадне. Развалине попадаше у дубину. Барта је добио живчан наступ а дами се није десило ништа. Поведена је строга истрага.

— **Кобна штампарска погрешка.** У Паризу је ово дана завршена била чудновата парница. 16. септембра прошле године дошао је столар *Турније* мало нацврткан кући па је замолио своју жену, да му донесе из апотеке што, што ће га растрезнити. Жена прелиста своју књигу о домаћој апотеци па нађе у њој рецепт, који је ваљало саставити од сто грама воде, петнаест грама тинктуре и петнаест грама амонијака. Ту смесу попије њен муж, одмах се потпуно растрезни, али још истог дана умре. Његова удовица онда тужи писца њене књиге, која је била друго издање неког старијег дела. Прво издање је сасвим добро навело петнаест капи амонијака а у другом се издању поткрала штампарска погрешка, услед које је од петнаест *капи* постало петнаест *грама.* Суд изрече, да писац није довољно брижљиво читао коректуре, те га осуди на три месеца тавнице и на глобу од осамдесет франака, а апотекара с тога, што је без лечничког рецепта продао лек, осуди на месец дана тавнице и на осамдесет франака глобе. Но обоје су осим тога осуђени још и на то, да удовици прво плате отштете осам стотина франака, друго да јој плаћају доживотне ренте 240 франака и да сваком њену детету до пунолетства плаћају у име ренте толику исту своту.

— **Нобелова награда за Пјера Лотија.** Јављају из Париза, да су њих неколико чланова Француске Академије послали Шведској Академији у Штокхолм меморандум, у којем за овогодишњу литерарну Нобелову награду кандидују познатог романсјера Пјера Лотија. Пјер Лоти је псевдоним а право му је име Жилијен Вијо (Julien Viaud, рођ. 1850.). У нас је Пјер Лоти познат по свом роману „Pécheurs d' Islande" („Исландски рибари"), који је изашао у издању Српске Књижевне Задруге у преводу Тилије *Довијаниќеве,*

— **Деведесетгодишњица Наполеонове смрти.** У очи Ђурђева дне навршило се деведесет година, како је умро Наполеон I. Осам дана пре своје смрти казивао је у перо грофу Монтолону писмо, управљено на сера Худсона Љуа, гувернера на Острву Свете Јелене. То писмо имало је стићи у његове руке, кад умре Наполеон. Писмо је гласило: „Господине гувернеру! Цар Наполеон је дне . . . након дуге и тешке болести преминуо. Част ми је, да Вас о томе обавестим. Он ме је овластио, да вам саопћим, ако Ви то желите, његову последњу жељу. Ја Вас молим, да ме обавестите, какво је расположење Ваше владе за пренос мртвог тела у Европу." 20. априла 1821. године покушао је заточеник казивати у перо коморнику Маршану своју опоруку у прилог свом сину и принцеси Паулини, али су му већ понестајале речи. Било је, као да се већ у полутами живота не може да снађе у мислима. Ноћу од 21. на 22. априла грчевито се је придизао у постељи, да побегне из ње. Монтолон га је тешком муком натраг полагао. Но пред зору је наступила криза, те је Наполеон скочио таквом силом из постеље, да је присутног генерала, који га је хтео задржати, собом повукао и свалио на под. Овим последњим напором исцрпла се његова снага. Онда је мирно лежао на леђима с изразом дубоких мисли и са чврсто стиснутим уснама. На десет минута пре 6 сахата пред вече дошло је до краја. Док је Наполеон умирао, дигла се је страховита бура на усамљеном океанском острву, као да му је разбеснели елеменат хтео да отпоје последњу самртну песму.

СРПСКЕ И СЛОВЕНСКЕ ВЕСТИ.

— **Нове одредбе о српским орденима.** Председник српске владе поднео је Народној Скупштини пројект закона о орденима и медаљама, којим ће се укинути ранији закон од 1883. године. Пројект је поднет без мишљења Државног Савета, пошто Савет није дао одговор на време.

По томе пројекту биће свега *шест* ордена: »Кнез Лазар«, »Карађорђева звезда«, »Двоглави бели орао«, »Свети Сава« и орден »Круне«. Овај последњи је нов орден. Ордени »Милош Велики« и »Таковски крст« *укидају се,* али их они, који су њима већ одликовани, могу носити.

Од медаља поред досадашњих седам установљава се и *медаља за пожртвовање,* којом ће се награђивати она лица, која се буду одликовала самопрегоревањем за ближњег.

Орден Кнеза Лазара има само *један степен* и носе га краљ и пунолетни наследник.

Ордени »Карађорђеве звезде« и »Белог орла« ограничени су у давању; остали нису.

При канцеларији краљевих ордена установљава се Орденски Савет, који ће давати мишљења о новим орденима и медаљама и о одликовањима. Савет састављају канцелар као председник и два члана, указом постављени на пет година, који већ имају орден првога или другога степена. Канцелар се поставља указом на пет година и мора имати ма који орден првог степена.

Осуђена лица губе право на ношење ордена. Лица под старатељством и стечајем губе то право привремено. Ниједно друштво не може установити орден без дозволе канцеларије краљевих ордена.

Ближа опредељења о ношењу и облику ордена прописаће краљ указом. Тај указ премапотписаће председник владе.

Држимо, да би радикалска влада у Србији требала да има *другог, важнијег* посла, него да реформише ордене. Који ли ће орден добити бивши радикалски министар полиције у Србији, Настас *Петровић,* по чијој *команди* и пред чијим су очима од жандарма *пoубијана* два *Новаковића* у београдској полицији? Тога Настаса је радикалска већина баја-Николчетова у српској Народној Скупштини извукла испод суђења, прогласила га чистим. Сад човеку треба обесити о врат који виши орден, којих, како видимо, има у Београду кијамет.

— **Никола Зец у Београду.** Пишу нам из Беча, да ће одлични млади басиста бечке Пучке Опере Србин Никола *Зец* у току месеца маја ове године концертовати у Београду и да ће том приликом певати обе Сарастрове арије (»O Isis und Osiris...« и »In diesen heil'gen Hallen...«) из Мозартове »Чаровне фруле«.

— **Доситејев споменик.** Управи Српске Књижевне Задруге послали су своје прилоге за Доситејев споменик: Друштво „Просвјета" у Сарајеву 145 динара, Окружни одбор крајински 100 динара, Сремски одбор јасенички (краг.) 30 динара и Окружни одбор смедеревски 150 динара.

— † **Иван Грохар.** У Љубљани је пре неколико дана у 24. години свог века преминуо даровити словеначки сликар Иван *Грохар.* Покојник је при свој својој младости био један од најзнаменитијих, најсамосталнијих и најплодовитијих словеначких сликара.

— **Бугарске гимназисте у Русији.** Излет бугарских гимназиста, који су са својим професор дром Младеном *Панчевом* ради да походе све знамените руске вароши, наишао је у руског становништва на пријатељски дочек. У Одеси је бугарске ђаке, кад се искрцавали из лађе силан, свет ентузијастично поздравио, одушевљено певајући свесловенску химну »Хеј Словане....«, војна музика је онда интонирала бугарску народну химну »Шуми Марица....«, а ђаци су се на то одазвали руском царском химном »Боже царја храни...«. Излетници су подуже остали у Одеси, где су прегледали све знаменитости и на споменик цара Александра II. положили венац. Из Одесе су преко Кијева наставили пут до Москве, где су такођер братски били дочекани. У Москви их боравак не ће стати ништа, јер је варош преузела све трошкове на себе. Из Москве ће ђаци преко Твера отићи у Петроград, где су ради да остану дуже. Руска штампа поздравља бугарске ђаке веома топлим речима и изражава жељу, нека би руски ђаци бугарскима вратили посету у Бугарској.

— **Двестагодишњица Царског Села.** Поводом тога, што се навршује двеста година, како постоји Царскоје Село, отвориће се онде 2. септембра о. г. изложба, на којој ће бити изложени предмети са свију поља привредног, научног, књижевног и уметничког живота у Русији.

— **Ново дело Луја Лежера.** Проф. Луј *Леже,* члан Француске Академије и потпредседник академије des inscriptions et belles lettres у Паризу, писао је ово дана у Праг председнику Чешке Академије, којој припада као члан, да има под чекићем ново дело о *Чешкој.*

— **Пољаци и међународни новинарски конгрес у Риму.** Одбор друштва »Towarzystwo Dziennikarzy Polskich« (Савез пољских новинара) закључио је, да не учествује у међународном новинарском конгресу у Риму. Мотив том закључку је то, што би овог пута новинарски конгрес разни фактори могли употребити на политичку демонстрацију.

Како се Чивути богате
са српске несвести.

— Српске светиње у чивутском „кшефту".—

Један наш поштовани пријатељ послао нам је овај циркулар једнога Чивутина, који добро зна, да се користи несвешћу и расипљивошћу нашега народа:

„Врло поштовано православно грађанство!

Драги пријатељи!

Вама се обраћам и само Вам се делимице приказујем. Има томе 40 година, како се бавим са православним ратарима, 40 година је, како сам 1871. год. у Сенти, код наших суседа, свећеника Бранковића и његових двеју кћери учио српски језик. 1879. год. постанем пунољетним и настаним се у Темишвару, када је Бранковић већ тамо епископ био и продужим даље своје учење; проучио сам српске народне обичаје и веру а затим пешке пропутујем Угарску и походивши сваку српску колибицу искусио сам, да овај народ сматра за своје славске светитеље оне, који су представљени били у тако-рећи поганичком облику. Видевши то, отпутујем у Монаково (München) и набавим 16 православних оригиналних слика светитеља, који се највише славе. И хтедох 1889. год. у Будимпешти подићи фабрику за умножавање ових оригиналних слика. Ове сам оригиналне слике показао Барошу и Векерлу тадашњим министрима и после тродневнога мучног труда нисам могао постићи, да ту фабрику у Будимпешти подигнем. У овоме се нисам могао споразумети са министром Барошем. 1890. год. отпутујем са истим оригиналним сликама у Берлин и Хенрик Герхарт умножи 160.000 слика за мене, које сам у Угарској и Србији са великим успехом продавао.

Једва ће се и наћи у Угарској који православни манастир или боља кућа, коју не би красила једна од тих слика.

Сад се обраћам милим Србима и позивам се на издату броширу у 1909. год. као и на садању, из којих ће се видети, да сам своје проучавање на друго распростро. Кад сам проучио, да православни ратари у мираз дају сеферине и дукате. што се морали бушити или лепити а при продаји миого губили, онда сам 1909. год дошао до два изуметка, помоћу којих сам спасао златнике од бушења и топљења а украсни ланци придодати овима, не само да су радост чинили Србима, него и огромну уштеду. Проучавање сам продужио и помоћу високе кр. уг. владе пошло ми је за руком, да се споразумем са ковницом новца у Кермецбањи и то тако, да могу ковати златнике у истој вредности, и који ће, познајући добро српски народ, Србима бити најомиљенији, јер ће исте красити ликови најомиљенијих им светитеља Мајке Божије и Светога Николе, за Србе са српским а за Романе са романским натписом. Од колике су важности ови златници заштићени у 6 држава у Угарској и још у других 5 држава, у кратко ћу изложити.

Милијони и милијони биће уштеђени. Познато је, да Срби своје Крсно име, пре но што га унесу у кућу, однесу га у цркву, да их најпре свећеници освете а то ће радити и са овим златницима, пре но што га вежу девојци око врата. Овим је варање и кајишарење потпуно искључено. Искључено је зато, што ови златници не ће имати годину исписану, те ни после сто година не ће губити од своје вредности и исто ће овај мираз моћи суседи продавати један другоме. Већ сада из љубави према ближњему обећавам а и својим потомцима ћу најстрожије у завет оставити, да ће се они златници натраг примити уз најмању отштету и да ове откупљене златнике, који су православном народу највећа светиња, не смеју више у промет уносити, него се имају поново лити у Кермецбањи. Као што виде драги ми православни ратари, не рачунам толико на добит, јер то више чиним опћој користи за љубав, а то ови добри грађани и побожан свет и заслужује. Не рачунам већ ни зато, *јер сам Христу много дужан,* те **за цео свој иметак имам њему да благодарим,** а ни зато не рачунам, *јер од садашњег ми иметка могу како ја, тако и моји потомци и без икаква занимања* **сјајно живети;** али како се сада у 47. години свога живота потпуно здравим осећам а свој сам живот од ране младости па до данас само раду посветио, изучио сам у Угарској четири заната, идеје су ми се увек остварилe те желим да рад продужим до крајних граница својега живота.

Сада само толико кажем драгом ми православном народу, да са овим завршујем и закључујем добронамерне своје речи, а и у будуће ћу продужити из Будимпеште духовни и обртнички свој рад за православни народ.

Поздрављам све православне народе у Угарској, с којима сам за 33 год. стајао у најпријатнијој вези.

С поштовањем
Максим Фишер
драгуљар у Панчеву."

Доносимо у целости овај циркулар, из кога је сваки ред *црна сведоџба* по наш српски народ. Док *несавесни демагози* вуцаре прост народ српски по зборовима; док га *драже против српске интелигенције и културе*: дотле лепо Чива се довија, како ће и **српске светиње** употребити за свој »кшефт« па да се још већма обогати поред српске глупости.

Далеко смо дотерали!

НОВИЈЕ.

Софија, 24. априла. Власти су у Ћустендилу ухапсиле пет четника, који су под четовођом Тодором *Александровом* хтели да продру у Македонију. Ухапшенима ће се на основу казненог закона судити због тога, што су скупљали чете. Тај судски прогон је први у својој врсти у Македонији те је међу македонским становништвом изазвао велико невадовољство. Македонска ће штампа жестоко напасти бугарску владу а овој ће то бити незгодно баш сад, кад су почели нови избори за Собрање.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву »Браника«.

Буна у Перзији.

Техеран, 25. априла. У Испахану је услед глади и немаштине избила побуна. Побуњеници су напали на јавне зграде. Руски конзул је од власти затражио јемства за сигурност.

Право гласа женскиња у Енглеској.

Лондон, 25. априла. У Доњем Дому енглеског парламента поднели су један либерал и један конзервативац предлог, да се Доњи Дом заузме, да се по други пут прочита законски предлог о проширењу права гласа на све женске, које воде самосталан домавлук. Тај законски предлог дао би право гласа од прилике једном милијону женских. Са 255 против 88 гласова закључено је, да се законски предлог прочита и по други пут. Но опште је мишљење, да тај закон нема изгледа да ће добити законску снагу.

Купујмо српске школске жигице! — Спасавајмо срп. нар. школе у будимској епархији!

Око десетак нових школских зграда треба да се подигну још овога пролећа и лета у *будимској епархији*, јер *иначе тим школама пропасти прети*. Садање зграде тако су трошне и у тако жалосну стању, да их је знатан број исподупиран, јер би се иначе срушиле. Ако би ко био вољан прилогом помоћи те школе, нека упути прилоге те на адресу: Gör. kel. szerb egyházmegyei főhatóság Szentendre, а епархијска ће управа са захвалношћу изнети у јавности имена племенитих прилагача. Ко пак друго не може, *нека купује и расиростире* у што ширем кругу *српске школске жигице*, па ће и тиме знатно помоћи сиромашним школама у будимској епархији и оном маленом сиротном народу, којем ће знатно лакше бити сносити своју судбу, када се увери, да брат брата не оставља.

Спремајте омладину за све корисне, напредне, привредне послове и струке.

Народ, који није напредан, који нема јаког средњег сталежа, такав народ прегазиће други пре а после.

Трговина и промет.

Новосадска пијаца.

25. априла 1911.

Пшеница нова	К	11·80—12·—
Пшеница стара	„	11·30——·—
Зоб	„	9·50—·—
Јечам	„	7·70——·—
Нови кукуруз окрњен	„	6·—— 6·20
Лањик	„	11·—
Мувар	„	7·—
Пасуљ	„	9·—

Све од 50 кила.

Србине,

не испуштај земљу из шака,

јер је свака груда, свака бразда, сваки педаљ српске земље, свака изгубљена кућица, свако напуштено кућиште српско, што Срби лакомислено из шака испуштају и странцима продају — неизмеран народни губитак сигурна и неизбежива народна пропаст, највеће српско народно издајство!

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**
Одговорни уредник **Јанко Перић.**

†

Јавна захвала.

Свима оним пријатељима, знанцима и сродницима, који су нам приликом смрти нашег рано преминулог

ЂУРЕ

своје саучешће изрекли или покојника до гроба испратили, овим путем изричемо најтоплију захвалност.

У *Св. Андреји*, 7. маја 1911.

Ожалошћена породица

МАЛАЋ. 244 1-1

ОГЛАСИ.

Продаја гостионице.

Хотел са 6 гостинских соба са целим намештајем рад сам услед породичних прилика продати. Хотелијер има целу кућу са баштом и свим споредним просторијама уз врло малу кирију.

ЈОВАН ШТАНГРЕТ

БУГОЈНО (Босна), Хотел код »Црног Орла«. 238 2—3

ПРОМЕСЕ

4%

Угарске ђипотек. срећке
од год. 1884.

Главни згодитак . .	К	40.000·—
1 згодитак по . .	„	3.000·—
3 згодитка „ . . .	„	2.000·—
3800 згодитака по .	„	200·—

Жребање 15. маја 1911. године.

Цена К 4·50.

3% Аустр. боденкредит срећке од 1880. г.

Главни згодитак . .	К	90.000·—
1 згодитак по . . .	„	4.000·—
2 згодитка „ . . .	„	2.000·—
2300 „ „ . . .	„	200·—

Жребање 15. маја 1911. године.

Цена К 5·50

Угарске премијен срећке
од год. 1870.

Главни згодитак . .	К	200.000·—
1 „ по .	„	20.000·—
1 „ „ . .	„	10.000·—
4 згодитка „ . .	„	2.000·—
18 згодитака „ . .	„	1.000·—
5175 „ „ . .	„	360·—

Жребање 15. маја 1911. године.

Цена К 12·—

издаје

МЕЊАЧНИЦА
ЦЕНТРАЛНОГ КРЕДИТНОГ ЗАВОДА у Новом Саду.

*) Поштом шаљемо промесе само кад нам се новац унапред пошаље заједно са 35 пот. за поштарину.

Дра БОРОВСКОГА **БОРОЛИН**

ненадмашно домаће средство против болова од мрзотина или опекотина, против болести, које је проузроковала прехлада, против главобоље, зубобоље, костобоље, подагре, ишијаса, запале у зглавцима, болова у живцима, даље за то, да се обуставе болови у мишићима и у зглавцима. Изврсно средство, које дезинфикује и чува тело. Може се добити у Новом Саду у апотеци Јована **Вујића**, у дрогерији Оскара **Клајна**, у трговинама: Љубомира **Стефановића** Сина, Браће **Вагнера**, Ђорђа П. **Петровића**, Косте **Драгинчића** и Самујила **Розенблита**, у апотекама Владислава **Ненадовића** и Јована **Грозингера**, у фотографској радионици Ивана Ј. **Стојковића**; у Петроварадину у апотеци А. **Бродског**. У боцама по К 1·20; К 2·— и К 2·50. — Фабрикују га 23 50-100

лекар др. Р. Боровски и К. Боровски у Будимпешти, II. Главна улица 77.

Осигурања против леда,
ПОЖАРА, ПОХАРЕ И НА ЖИВОТ
прима
по најповољнијим условима
„Асикурациони Генерали“.
ГЛАВНО ЗАСТУПСТВО:
У НОВОМ САДУ
Централни Кредитни Завод.
245 1—3

За издавање 6 соба,

које се налазе на првом спрату у ћурчијској улици бр. 7., поред којих има кухиња, кухиња за прање и подрум, исти се издаје од 1. августа, евентуално и пре.

У другом спрату у истој кући има за издавање 4 собе, кухиња, комора и кухиња за прање. Исти се издаје одмах.

За ближа извешћа обратити се на власника

Луку Малетића у Н. Саду.

233 3—3

Ad бр. М. Г. 30 ex 1911.

Оглас.

Потписана управа има на продају око 200 хектолитара доброг (новог и старог) белог и фуксета вина.

Поближа извешћа у погледу цене и др. дају се сваки дан у канцеларији манастирске управе.

240 2—6 **Управа манастира Гргетега.**

НОВОСАДСКО ЛЕКОВИТО КУПАТИЛО.

Као што разабирамо с искреном радошћу, кр. угарски министар унутрашњих дела је својим отписом од 26. априла о. г. под бројем 54547./1911. VII. а) и званично даровао далеко чувеном јодном купатилу наше вароши карактер лековита купатила. Овим врло важним решењем министарства потврђено је и званично, да је вода јоднога купатила наше вароши једна од најизврснијих **лековитих вода**. Ускоро ћемо се подробније позабавити овим догађајем, који ће, као што држимо, по своју вароши изазвати општу радост. 243 1-1

„НАРОД“

Власник и одговорни уредник

ЈОВАН З. МЕДУРИЋ.

»Народ« излази у **Сентомашу**. Лист је независан и бави се просветом, привредом и поуком.

Цена му је на годину 6 Круна. Све се шаље на уредника: **TURJA (Bácska).** 213 12-15

НАТЕЧАЈ.

Једној већој српској установи у Загребу потребно је више

чиновника и вежбеника

за књиговодство и за остале канцеларијске послове.

Плата према способности. Наступ по могућности одмах. Понуде са документима нека се поднесу најдаље до 31. о. м. по н. к. 236 2-3

Управи Привредника у Загребу.

Част ми је јавити Вам, да сам своју адвокатску канцеларију у Новом Саду у лебарској улици бр 43. (или Деаков трг бр. 1.) отворио.

У Н. Саду, априла месеца 1911.

С одличним поштовањем

Др. Стеван Михајловић

адвокат. 237 3-3

Власник и издавалац: деоничарско друштво »Браника«.

Штампарија деоничарског друштва »Браника«.